

ЗАКОН

О ДОПУНАМА ЗАКОНА О ВАНПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ

Члан 1.

У Закону о ванпарничном поступку („Службени гласник СРС”, бр. 25/82 и 48/88 и „Службени гласник РС”, бр. 46/95 – др. закон и 18/05 – др. закон), у Глави дванаестој „ИСПРАВЕ”, после Одељка 2. „Састављање исправе”, додаје се Одељак 2а, који гласи:

„2а Састављање исправе о чињеници рођења

Члан 174а

Лице које није уписано у матичну књигу рођених може се уписати у матичну књигу рођених у складу са одредбама овог закона.

Поступак за састављање исправе о чињеници рођења покреће се у року од три месеца од дана подношења захтева за накнадни упис органу управе надлежном за вођење матичних књига.

Члан 174б

Поступак из члана 174а став 2. овог закона покреће се по службеној дужности, односно по предлогу лица из члана 174а став 1. овог закона, другог лица који има непосредни правни интерес, органа старатељства, органа који се бави заштитом људских права и органа управе надлежног за вођење матичних књига.

По предлогу из става 1. овог члана суд поступа у случају да се на други начин не може доказати име и презиме, дан, месец, година и час рођења, као и место и општина рођења лица које није уписано у матичну књигу рођених.

Члан 174в

Предлог из члана 174б став 1. овог закона садржи чињенице о времену и месту рођења, имену под којим је лице познато, податке о сведоцима које треба саслушати, као и друге чињенице и доказе који су предлагачу познати.

Уз предлог из става 1. овог члана доставља се и доказ о протеку рока из члана 174а став 2. овог закона.

Члан 174г

Исправа о чињеници рођења саставља се на основу изјаве лица из члана 174а став 1. овог закона, исказа два пунолетна сведока чији је идентитет утврђен јавним исправама, као и на основу других изведених доказа.

Члан 174д

Ако се у поступку састављања исправе о чињеници рођења не може утврдити дан, час и година рођења лица из члана 174а став 1. овог закона, сматра се да је то лице рођено 1. јануара у 00:01 часова године за коју је вероватно да је година његовог рођења.

Ако се не може утврдити место рођења лица из члана 174а став 1. овог закона, сматра се да је то лице рођено у граду, односно општине за коју је вероватно да је на њеном подручју дошло до рођења.

Члан 174ђ

Исправа о чињеници рођења доноси се у облику решења у року од 30 дана од дана подношења предлога.

Исправа о чињеници рођења садржи име и презиме, дан, месец, годину и час рођења, као и место, град, односно општину рођења лица из члана 174а став 1. овог закона, а ако је то познато или ако је утврђено на други начин у складу са законом, садржи и податке о родитељима.

Упис података о родитељима из става 2. овог члана не утиче на утврђивање њиховог родитељског статуса у другом поступку.

Жалба против решења из става 1. овог члана може се изјавити у року од осам дана од дана достављања решења.

Суд одлучује о жалби из става 4. овог члана у року од 90 дана од дана достављања жалбе.

Члан 174е

Правноснажно решење из члана 174ђ овог закона првостепени суд доставља у року од осам дана од дана правноснажности решења органу управе надлежном за вођење матичних књига.

Орган управе из става 1. овог члана дужан је да у року од три дана од дана достављања решења изврши накнадни упис чињенице рођења у матичну књигу рођених.

Члан 174ж

Подносилац предлога из члана 174б овог закона ослобођен је плаћања таксе и других трошкова поступка.

Члан 174з

У поступку састављања исправе о чињеници рођења сходно се примењују одредбе овог закона које уређују састављање и потврђивање садржине исправе.”.

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о допунама Закона о ванпарничном поступку садржан је у члану 97. тачка 2. Устава Републике Србије, којим је прописано, између осталог, да Република Србија уређује и обезбеђује остваривање и заштиту слобода и права грађана, као и поступак пред судовима и другим државним органима.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Законом о матичним књигама („Службени гласник РС”, број 20/09) није уређен начин уписа у матичну књигу рођених одраслих лица која не располажу потребним документима и чији су родитељи непознати или недоступни. Њихови захтеви за накнадни упис у матичну књигу рођених често се одбијају или се поступак прекида, а подносиоци захтева упућују на покретање парничног поступка за утврђивање материнства или очинства, а у којима ова лица нису у стању да доставе доказе на основу којих се може утврдити њихов идентитет. На тај начин у Републици Србији постоји око 6.500 тзв. „правно невидљивих лица”, који немају лична документа, нити могу да остварују своја основна људска права и слободе.

Из наведених разлога неопходно је извршити допуне Закона о ванпарничном поступку, како би се прописао посебан поступак за доношење исправе о чињеници рођења, која би била основ за упис у матичну књигу рођених.

Ванпарнични поступак је по својој природи најпогоднији, за решавање случајева лица чији правни субјективитет није признат, имајући у виду материју која се уређује ванпарничним поступком, као и правила и природу тог поступка.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Закона допуњује се Закон о ванпарничном поступку прописивањем посебног одељка, којим се уређује поступак за састављање исправе о чињеници рођења, а који се састоји од девет чланова (чл. 174а до 174з).

Чланом 174а предвиђен је посебан основ за упис лица које није уписано у матичну књигу рођених у матичну књигу рођених, који ће се извршити на основу правноснажног судског решења о чињеници рођења тих лица. Ставом 2. истог члана прописује се рок у коме се може покренути овај поступак.

Чланом 174б одређује се круг лица која могу да покрену поступак и одређује да се овај поступак спроводи у случају да се на други начин не може доказати име и презиме, дан, месец, година и час рођења, као и место и општина рођења лица које није уписано у матичну књигу рођених.

Чланом 174в одређује се садржина предлога којим се покреће поступак за састављање исправе о чињеници рођења.

Чланом 174г прописано је да се исправа о чињеници рођења саставља на основу изјаве лица које није уписано у матичну књигу рођених, исказа два пунолетна сведока чији је идентитет утврђен јавним исправама, као и на основу других изведених доказа у поступку.

Чланом 174д утврђују се правила на основу којих се у исправи о чињеници рођења уписује дан, час и година рођења, односно место рођења, када се ови подаци не могу да други начин утврдити.

Чланом 174ђ прописано је да се исправа о чињеници рођења доноси у облику решења, и то у року од 30 дана од дана подношења предлога и одређује се садржина исправе. Такође, утврђен је рок за подношење жалбе, као и рок за одлучивање по жалби.

У члану 174е прописано је да је орган надлежан за вођење матичних књига дужан да упише лице у матичну књигу рођених на основу правноснажног решења суда, које представља исправу о чињеници рођења. На овај начин се постиже ефикасност права грађана који нису уписани у матичну књигу рођених, јер је надлежни орган дужан да тај упис изврши у року од три дана од дана достављања правноснажног судског решења којим су утврђене чињенице везане за рођење.

У чл. 174ж и 174з прописано је ослобађање од плаћања трошкова поступка за подносиоце предлога за састављање исправе о чињеници рођења, као и сходна примена других одредаба Закона о ванпарничном поступку, које уређују састављање и потврђивање садржине исправе.

Чланом 2. Закона одређује се ступање закона на снагу.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА ПРИМЕНУ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна финансијска средства у буџету Републике Србије.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Предлаже се да се Закон донесе по хитном поступку, будући да би његово недоношење по хитном поступку могло да проузрокује штетне последице по остваривање основних људских слобода и права грађана, као и ради испуњења међународних обавеза.

АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

Анализа ефеката Закона о допунама Закона о ванпарничном поступку није потребна, с обзиром да његова примена неће изазвати додатне трошкове грађанима и привреди, да се не односи на стварање нових привредних субјеката на тржишту, као и да није потребно предузети додатне мере за његову примену.